

מאפיינים ומנבאים של משך השהות באומנה- פרופ' רמי בנבנישתי ודן שגב

כאשר ההורים הביולוגיים אינם יכולים להמשיך ולטפל בילדם, שירותי הרווחה עשויים להוציא את הילד או הילדה למסגרת חלופית כגון אומנה. הסידור באומנה משמש מזה שנים רבות חלופה טיפולית חשובה. בישראל ובעולם נעשה שימוש נרחב באומנה, בדרך כלל לתקופות מתוכננות מראש. הוצאת הילד מבית הוריו מאפשרת לשירותי הרווחה לסייע במציאת פתרון לבעיות שחייבו להוציא את הילד מביתו ואחר כך להחזירו להוריו הביולוגיים.

הידע הקיים מצביע על כך שילדים שוהים באומנה זמן רב ובדרך כלל אף מגיעים לבגרותם באומנה. נתון זה מחייב היערכות מתאימה של שירותי הרווחה ובניית תכנית טיפולית לילדים אלו. מכאן נובעת שאלת המחקר: כמה זמן ילדים שוהים באומנה ואילו משתנים מנבאים את משך השהות. לצורך המחקר, נעשה שימוש בשלושה מקורות נתונים: מערכת המידע הקלינית שבמשרד העבודה והרווחה, בסיס נתונים מינהלי וסקר בקרב מנחי האומנה.

המחקר נערך בשנת 1997, ונאספו בו נתונים על כ-4500 ילדים שחלקם שהו באומנה בעת עריכת מחקר. הממצאים המרכזיים במחקר היו: הילדים נשארים בממוצע 3.5 שנים באומנה, ו-36% מהם יוצאים ממנה בגיל 16 ומעלה. ההסתברות לצאת מהטיפול מאופיינת בקצב יציאה גבוה במהלך 3.5 השנים הראשונות לשהות, ולאחר מכן קצב העזיבה מתון יותר. מצאנו כי יש קשר בין משך הזמן שילדים שוהים באומנה לבין המשתנים האלה: גיל הכניסה לסידור, צו בית משפט, סיבות השמה הקשורות בילדים, מצב ההורים (בחיים או לא), סיבת השמה הקשורה בהזנחה של האם את הילד ורצון ההורים לקבל את ילדם בחזרה.